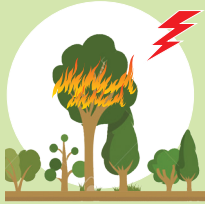

ไฟป่า มีสถิติการเกิดสูงในช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องฤดูร้อน เนื่องจากสภาพอากาศแห้ง ต้นไม้จำนวนมากผลัดใบ และลมพัดแรง เมื่อเกิดไฟป่า ไฟจึงลุกลามอย่างรวดเร็วและยากต่อการควบคุม โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการจุดไฟเพื่อหาของป่าและล่าสัตว์ เพื่อความปลอดภัย กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ขอแนะนำข้อควรระวังเกี่ยวกับไฟป่า และการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไฟป่า ดังนี้

สาเหตุการเกิดไฟป่า

1. เกิดจากธรรมชาติ

ฟ้าผ่า โดยเฉพาะฟ้าผ่าในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งไม่ได้เกิดพร้อมกับพายุฝนฟ้าคะนอง

กิ่งไม้สียดสีกัน เกิดขึ้นได้ในป่าไผ่หรือป่าสนที่มีต้นไม้นหนาแน่นและสภาพอากาศแห้งจัด

ก้อนหินกระทบกัน ทำให้เกิดประกายไฟลุกลามไหม้บริเวณใกล้เคียง

แสงแดดตกกระทบผลึกหิน ทำให้เกิดการรวมแสง ความร้อน และประกายไฟลุกลามไหม้พื้นที่ใกล้เคียง

ปฏิกิริยาเคมีในดินป่าพรุ ทำให้เกิดไฟลุกลามไหม้ใต้ชั้นผิวดิน

2. เกิดจากการกระทำของมนุษย์

การเก็บหาของป่า เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดไฟป่ามากที่สุด

การเผาไร่ เพื่อกำจัดวัชพืช และเศษวัสดุทางการเกษตรสำหรับเตรียมพื้นที่เพาะปลูก

การเผาพื้นที่ เพื่อวางหญ้าเป็นทางเดิน และจุดไฟให้แสงสว่างในการเดินป่า

การล่าสัตว์ โดยจุดไฟไล่สัตว์ให้หนีออกจากที่ซ่อน

การทำปศุสัตว์ โดยจุดไฟเผาป่าให้กลายเป็นทุ่งหญ้าเพื่อเป็นแหล่งอาหารสัตว์

ความประมาท อาทิ ไม่ดับกองไฟ ทิ้งก้นบุหรี่บนพงหญ้าแห้ง

ผลกระทบของไฟป่า

ป่าไม้ ลดอัตราการเจริญเติบโตของต้นไม้และคุณภาพเนื้อไม้ รวมถึงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของป่าไม้

ดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพ เกิดการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน

น้ำ ส่งผลให้ไม่มีพื้นที่ป่าไม้และรากไม้ดูดซับน้ำ เมื่อเกิดฝนตกหนักบนภูเขาสูง ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก อีกทั้งสภาพอากาศที่แห้งแล้ง ทำให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ส่งผลให้เกิดปัญหาภัยแล้ง

ควันทึบ ทำให้เกิดฝุ่นละอองและหมอกควันปกคลุมพื้นที่ป่าไม้และบริเวณใกล้เคียง

สัตว์ป่า ทำให้สัตว์ป่าไม่มีแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย รวมถึงส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กในป่า

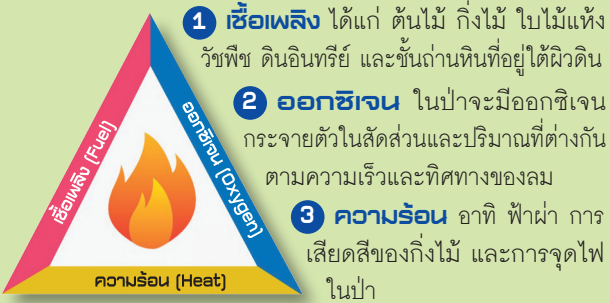
ชีวิตและทรัพย์สิน หากไฟป่าลุกลาม จะสร้างความเสียหายต่อบ้านเรือนและทรัพย์สินของประชาชน

สภาพอากาศ ทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกภาวะโลกร้อน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก

สภาพแวดล้อม สร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติ

องค์ประกอบของไฟป่า

ไฟป่าจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีองค์ประกอบ 3 ประการรวมกันในสัดส่วนที่เหมาะสม เรียกว่า “สามเหลี่ยมไฟ” ประกอบด้วย

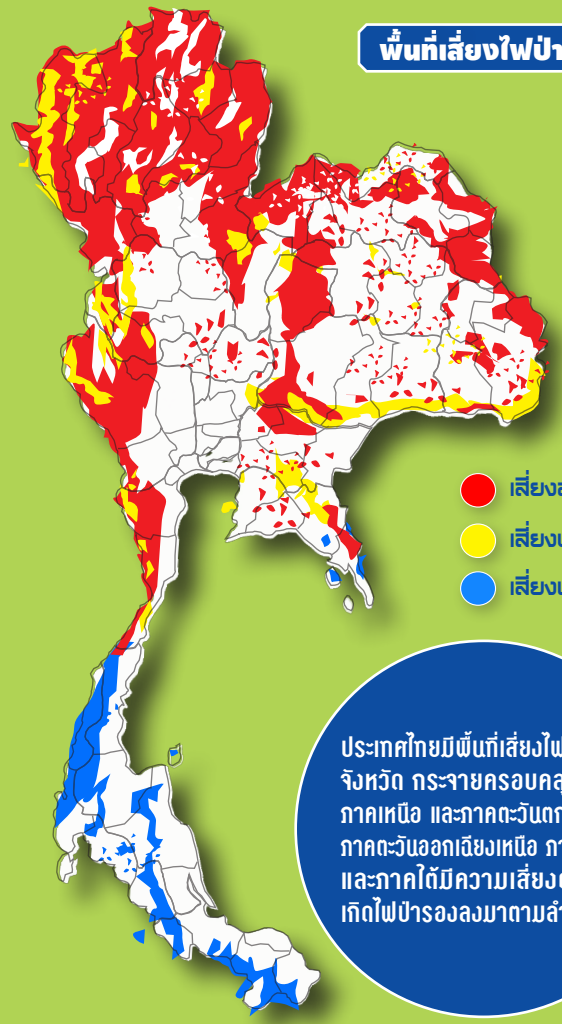

ฤดูกาลการเกิดไฟป่า

เดือนพฤศจิกายน - เมษายนของทุกปี เป็นช่วงที่มีสถิติการเกิดไฟป่าสูง เนื่องจากสภาพอากาศแห้ง ต้นไม้ผลัดใบและหญ้าแห้งตายจำนวนมาก เมื่อเกิดไฟป่าจึงลุกลามอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายนของทุกปี เป็นช่วงที่มีจุดความร้อน (Hotspot) จำนวนมาก จึงมีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าสูง

พื้นที่เสี่ยงไฟป่า

ประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงไฟป่า 65 จังหวัด กระจายครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันตก ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่ารองลงมาตามลำดับ

ชนิดของไฟป่า แบ่งเป็น 3 ชนิด ตามลักษณะการเผาไหม้

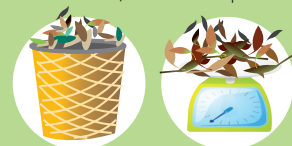
ชนิดไฟป่า	ลักษณะการเกิด	ความเสียหาย
ไฟใต้ดิน	เป็นไฟที่ลุกลามใต้ผิวดินในพื้นที่ป่าไม้ในลักษณะครุกรุ่นอย่างช้าๆ ไม่มีควันและเปลวไฟมักเกิดในพื้นที่ป่าพรุ	มีอัตราการลุกลามช้าที่สุด แต่ควบคุมยาก และสร้างความเสียหายต่อพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด
ไฟผิวดิน	เป็นไฟที่ลุกลามและเผาไหม้เชื้อเพลิงบนผิวดินในพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งพบมากที่สุดในประเทศไทย โดยความรุนแรงของไฟขึ้นอยู่กับชนิดของเชื้อเพลิง	ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้ และคุณภาพเนื้อไม้
ไฟเรือนยอด	เป็นไฟที่ไหม้ลุกลามไปตามยอดต้นไม้หรือพุ่มไม้ มีอัตราการลุกลามอย่างรวดเร็ว เปลวไฟสูงและรุนแรงมาก	สร้างความเสียหายต่อพื้นที่ป่าไม้อย่างรุนแรง เนื่องจากลูกไฟที่ตกลงบนพื้นที่ป่าไม้ทำให้เกิดไฟผิวดินไปพร้อมกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการลุกลามของไฟป่า

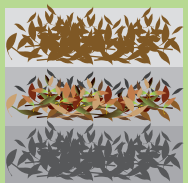
1 ลักษณะเชื้อเพลิง

ขนาดของเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงขนาดเล็ก อาทิ ใบไม้แห้ง หรือหญ้าแห้งจะติดไฟง่ายกว่าและลุกลามเร็วกว่า ขณะที่เชื้อเพลิงขนาดใหญ่ อาทิ ท่อนไม้ หรือต้นไม้ยืนต้นตาย จะติดไฟยากกว่า และลุกลามไปอย่างช้าๆ แต่มีความรุนแรงมากกว่า

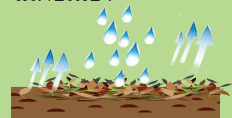

ปริมาณหรือน้ำหนักของเชื้อเพลิง หากมีเชื้อเพลิงจำนวนมาก จะทำให้ไฟลุกลามอย่างรวดเร็วและรุนแรง

ความหนาของชั้นเชื้อเพลิง หากเชื้อเพลิงสะสมตัวกันมาก จะทำให้ไฟลุกลามรุนแรงและนานมากขึ้น

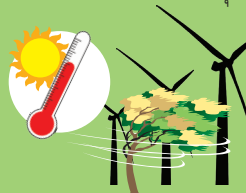
การเรียงตัวของเชื้อเพลิง หากเชื้อเพลิงกระจายตัวมาก ไฟจะลุกลามช้าลงและไม่ต่อเนื่อง

ความชื้นของเชื้อเพลิง หากเชื้อเพลิงมีความชื้นสูงจะติดไฟยากและลุกลามช้ากว่าเชื้อเพลิงที่มีความชื้นต่ำ

2 ลักษณะอากาศ

ความชื้นสัมพัทธ์ ถ้าอากาศมีความชื้นสัมพัทธ์สูง เชื้อเพลิงจะมีความชื้นสูง ส่งผลให้การติดไฟยากขึ้นและการลุกลามของไฟช้าลง

อุณหภูมิ หากอุณหภูมิสูง เชื้อเพลิงจะยิ่งแห้งและติดไฟง่ายขึ้น

ลม จะเพิ่มปริมาณออกซิเจน ทำให้เชื้อเพลิงแห้งเร็วขึ้น ส่งผลให้ไฟลุกลามอย่างรุนแรงและรวดเร็ว

3 ลักษณะภูมิประเทศ

ความลาดชัน ไฟที่ไหม้ตามที่ลาดเขาจะมีอัตราการลุกลามรวดเร็วและรุนแรงมากกว่าไฟไหม้บนพื้นที่ราบ

เวลา โดยทั่วไปไฟป่าจะไหม้ขึ้นเขาในเวลากลางวัน และไหม้ลงเขาในเวลากลางคืนตามทิศทางการพัดของลมภูเขา หากเกิดไฟไหม้ขึ้นเขาในเวลากลางคืน อัตราการลุกลามจะช้ากว่าไฟไหม้ขึ้นเขาในเวลากลางวัน เนื่องจากไฟไหม้ทวนทิศทางการ

การป้องกันไฟป่า

กำจัดวัชพืชที่เป็นเชื้อเพลิงบริเวณแนวชายป่าและในป่า โดยเก็บกวาดพื้นที่ให้โล่งเตียน มีไม้ไม้ม้วนแห้ง กิ่งไม้แห้ง หรือหญ้าแห้ง กองสุ่มเป็นเชื้อเพลิง ทำให้ไฟลุกลามอย่างรวดเร็ว พร้อมใช้วิธีฝังกลบขยะและไถกลบเศษวัชพืชแทนการเผาเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับการเกษตร

หลีกเลี่ยงการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับไฟบริเวณแนวชายป่าและในป่า โดยไม่เผาขยะหรือเศษวัชพืชเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก ไม่เผาหญ้าเพื่อถางทำทางเดินในป่า ไม่ทิ้งก้นบุหรี่ลงบนพงหญ้าแห้ง ไม่เก็บหาของป่าหรือล่าสัตว์โดยการจุดไฟ เพราะอาจลุกลามเป็นไฟป่า

งดเว้นการจุดไฟหรือก่อกองไฟบริเวณแนวชายป่าและในป่า หากก่อกองไฟในป่าควรดูแลอย่างใกล้ชิดและใช้น้ำราดดับไฟให้สนิททุกครั้งเพื่อป้องกันการลุกลามเป็นไฟป่า

สร้างแนวกันไฟป้องกันไฟลุกลามไหม้พื้นที่ใกล้เคียง

โดยจัดทำคันดินกันหรือขุดเป็นร่องดินล้อมรอบบริเวณบ้านและพื้นที่การเกษตร รวมถึงตรวจสอบแนวกันไฟให้มีดินไม้พาดขวาง หากเกิดไฟป่าจะช่วยสกัดมิให้เพลิงลุกลามขยายวงกว้าง

ประเทศไทยมีแนวโน้มประสบปัญหา

ไฟป่ารุนแรง ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง

และจากความผันผวนของภูมิอากาศโลก

จากภาวะโลกร้อน เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้

ปัญหาไฟป่าวิกฤตมากขึ้น จึงต้องอาศัย

ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการเตรียมพร้อม

ป้องกัน ควบคุมปัญหาไฟป่า และเฝ้าระวัง

จุดความร้อน (Hotspots) ในพื้นที่ป่าไม้

และพื้นที่การเกษตรอย่างใกล้ชิด

เพื่อลดพื้นที่เกิดไฟป่าและผลกระทบ

จากปัญหาหมอกควัน

กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3/12 ถนนอุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์/โทรสาร : 0-2243-0674 0-2243-2200

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กระทรวงมหาดไทย

เตรียมพร้อมรับมือ – ป้องกันไฟป่า ...มหันตภัยร้ายทำลายผืนป่า

‘ป้องกันภัยเชิงรุก บรรเทาทุกข์เมื่อเกิดภัย’

สายด่วนนิรภัย 1784 www.disaster.go.th